

ABEVA is 20 jaar oud

December 2000 – december 2020

«Het echte graf van de doden is het hart van de levenden», zei Jean Cocteau. 20 jaar geleden heeft een groep families en verontwaardigden zich verzameld rond een innoverend en ambitieus project: de nefaste gevolgen van asbest aanklagen. De mensen die nieuwsgierig zijn naar de geschiedenis van onze vzw, weten dat ze gestart is in december 2000. Nadat ze sinds 1999 hun levens zagen verslechteren omwille van een blootstelling aan asbest, zonder iemand om hen te helpen, hebben Luc Vandembrouck en Françoise Jonckheere in België een vereniging willen oprichten die als spreekbuis kon dienen.

Het dodental ten gevolge van de blootstelling aan deze dodelijke vezels blijft steeds nog groeien: jaarlijks zijn er bijna 850 overlijdens in België omwille van asbest. Verdienen al deze gebroken levens het niet aangeklaagd te worden en verdienen hun families niet ondersteund te worden?

Niet zoveel verenigingen hebben het geluk zo oud te worden en dit om verscheidene redenen. Talrijke juridische, financiële en politieke hindernissen moeten omzeild worden. Er moeten steeds een nieuwe impuls gegeven en vrijwilligers gezocht worden, er moet gefocust op de allereerste opdracht en tegelijkertijd ook vernieuwd worden. De slinkende financiering heeft het eind getekend

van veel verenigingen. Hoe kan er genoeg energie ingeblazen worden om de motivatie staande te houden?

In zulke situaties proberen wij elk op ons niveau, op een concrete manier, met onze eigen middelen, hier en nu te handelen. Terwijl de vragen en de taken waarmee Abeva geconfronteerd wordt een halftijdse job zouden vereisen, is het omwille van de institutionele structuur van België onmogelijk voor verenigingen die nationaal willen blijven, om

subsidies te krijgen. Maar wat zijn precies de opdrachten van onze nationale tweetalige vereniging? In de eerste plaats is het een gespreks- en luisterplaats voor de slachtoffers van asbest en hun families. Daarnaast biedt het hun ook hulp aan om een betere behandeling van de ziekte te eisen. Ten slotte beogen we ook een globalere actie om de maatschappij te beïnvloeden, om de bewustwording over milieukwesties te vergroten, om een prikkel naar politici te zijn, om te ijveren voor een hogere financiering van medisch onderzoek. En indien nodig de weg te openen naar de rechtbank!

Elk jaar organiseert de vereniging Willy Vanderstappen eind september haar jaarlijkse bijeenkomst: de fietstocht Willy Vanderstappen. Abeva wordt er sinds zijn oprichting in het jaar 2008 steeds voor uitgenodigd en vlakbij de schoorstenen van Eternit in Kapelle kunnen we van de gelegenheid gebruik maken om slachtoffers, actieve voorstanders en verontwaardigden te ontmoeten. Een en ander verheugt ons natuurlijk ten zeerste... Samen zorgen we voor verdergaande voorzorgsmaatregelen en een nog grotere

bewustwording. Hartelijk dank aan Hilde en Lutgarde voor hun inzet en passie.

Ik wens hier de stichters van onze vereniging te bedanken. Onder anderen Paul Vandenbroucke en Xavier Jonckheere, respectievelijk eerste en tweede voorzitters van onze vzw. Mijn gedachten gaan ook naar mevrouw Christine Bogaert die in het verleden als Nederlandstalige medevoorzitster zeer nuttig werk heeft verricht. Ik vergeet Corinne Malotiaux, Nathalie Gevers en Frans Janszens niet, die jarenlang het noodzakelijke en belangrijke vertaalwerk van onze mededelingen en publicaties hebben verricht. Dank aan hen voor hun beschikbaarheid en hun reactievermogen. Abeva is de Stichting tegen Kanker zeer dankbaar voor haar steun en onthaal.

Zoals Einstein samenvatte: “De wereld is een gevaarlijke plek om te wonen; niet vanwege de mensen die kwaad willen, maar vanwege de mensen die daar niets tegen doen.”

Zonder in detail te gaan kunnen we mooie verbeteringen noteren sinds 2000. De bevolking is echt bewust geworden van het gevaar van asbest gedurende de laatste twee decennia en concrete verwezenlijkingen hebben geleid tot aan de burgers gemobiliseerd: de stichting van het Asbestfonds in 2007, de oprichting van een internationaal netwerk van slachtoffers. Het in kaart brengen van de slachtoffers rond de 3 Eternit-fabrieken en de veroordeling van Eternit in 2017. Op menselijk vlak hebben al deze acties een betere begeleiding van de zieken en een verbetering van de kwaliteit van het leven mogelijk gemaakt... maar er is nog werk aan de winkel onder andere om de vaak te brutale aankondiging van de ziekte menselijker te maken en om betaald verlof in te voeren voor de mantelzorgers.

Zoals jullie kunnen vaststellen, is de weg nog lang om de vernietigende effecten van het gebruik van asbest te verlichten en uit te roeien, maar er staan talrijke projecten op het getouw. Abeva sluit zich bijvoorbeeld aan bij het idee een Europees fonds op te richten om asbestverwijdering te ondersteunen en zou alle scholen asbestvrij willen

zien! De opening van informatiecentra over asbest en van een groen nummer moeten nog verdergezet worden, evenals de stichting van expertisecentra in ons land, één per gewest. Op internationaal vlak wenst Abeva de slachtoffers van Eternit in Kymore in India te steunen, en ook een informatiecampagne te voeren over de gevaren van asbest in Kinshasa, waar Eternit België ook een asbestcementfabriek heeft uitgebaat.

1923-2023. Eternit bestaat al bijna 100 jaar in Kapelle-op-den-Bos. Dit dorp kan met zijn 9.500 inwoners wel beschreven worden als “ground zero”

voor wat betreft de productie, de verkoop en uitvoer van asbestcement in en naar de hele wereld. De Belgische en internationale verenigingen voor de bescherming van asbestslachtoffers zouden er graag een monument willen zien ter herdenking aan alle door een blootstelling aan het asbest overleden slachtoffers. Na meerdere categorische afwijzingen door enkele burgemeesters in het verleden hopen we nu toch zeer dat de vernieuwde administratie woord zal houden. De Abeva eist ook betrokken te worden bij het oprichten van dit gedenksteken.

De vrijwilligers van de vereniging hadden enkele feestelijkheden voorbereid om deze verjaardag te vieren. Maar dit was voor de uitbraak van het virus dat onze gewoontes volgens mij blijvend zal wijzigen. Sprekers uitnodigen, de balans opmaken van deze 20 jaar aanwezigheid en actievoering in het Belgische en internationale milieu van

klokkenluiders, samenkomen ter nagedachtenis van nabestaanden en anderen die ons door asbest werden ontnomen, getuigenissen onder de vorm van filmpjes... Dit aantrekkelijke programma was het menu van de avond die we hadden voorbereid en die we jullie rond een borrel wilden aanbieden. Helaas, dit was voordat covid-19 roet in het eten gooide. Vandaag moeten we voorzichtig maar optimistisch en vooral solidair blijven.

Wij wensen jullie het beste voor het nieuwe jaar

Eric Jonckheere
Voorzitter.

Waarom het voor Luc Vandenbroucke zo noodzakelijk was een vereniging van asbestslachtoffers op te richten

Mijn echtgenoot Luc Vandenbroucke overleed in november 1999 als mesothelioomslachtoffer. Hij was toen amper 49 jaar.

Hij werkte als elektrotechnicus voor een verwarmingsbedrijf en later voor een drukkerij. In zijn werk kwam hij in aanraking met asbestproducten. Hij wist dit natuurlijk wel maar hij wist helemaal niet dat deze producten gevaarlijk waren voor de gezondheid en kankers konden veroorzaken. Niemand had hem ooit iets verteld over een degelijk risico.

Toen hij in 1995 ziek werd (hij was toen 45), werd zijn mesothelioom toch snel als een beroepsziekte gezien.

Het was voor hem nu wel duidelijk dat hij en veel anderen met asbest hadden moeten blijven werken zonder de minste bescherming hoewel de werkgever toch al verplicht was de nodige maatregelen te nemen voor de bescherming van het personeel bij de verwerking of behandeling van asbestproducten (het dragen van een masker, een geschikte kleding en aangepast medisch onderzoek). Deze verplichting was hem opgelegd door het Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming: het ARAB. In dit reglement werd het asbest al beschreven als een in hoge mate kankerverwekkend product. Dit was trouwens al duidelijk bepaald vanaf 1948!

Hij was toen zwaar verontwaardigd en kwam natuurlijk in opstand tegen een dergelijk verzuim. Waren al deze voorgeschreven maatregelen toegepast, deze ziekten hadden vermeden kunnen

worden. Er werd destijds nog weinig gesproken over dit asbestgevaar.

Sinds 1977 hebben Marie-Anne Mengeot en Salvator Nay in een uitzending van de RTBF (uitzending "autant savoir") het probleem toch wel duidelijk en met nadruk behandeld.

Luc wilde een grotere bewustwording van het voor de gezondheid reële asbestgevaar. Daarom al zijn kracht en energie om hier de zo nodige verandering in te brengen. In deze gemoedstoestand spande hij dan, in overeenstemming met de wetgevingen, in 1996 bij de rechtbank van eerste aanleg een proces aan tegen zijn vroegere werkgevers voor het niet nakomen van het Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

Voor deze rechtsvordering qua wettelijke aansprakelijkheid moest wel bewezen kunnen worden dat de werkgever met voorbedachte rade en dus opzettelijk de ziekte had veroorzaakt. De rechtbank moest beoordelen of er wel sprake was van een opzettelijke overtreding. (In Frankrijk had men het over een niet te verontschuldigen fout, wat toch gemakkelijker was). Zijn rechtsvordering werd wel door de media goed bekend gemaakt maar zijn aanklacht werd, hoewel ontvankelijk, toch als ongegrond beoordeeld. De rechtbank heeft wel ingezien dat er ernstige fouten door de werkgevers waren gepleegd maar niet opzettelijk. Met andere woorden: voor een gunstige beoordeling moest bewezen worden dat de werkgever het asbest opzettelijk had doen inademen om de ziekte te veroorzaken! Het begrip "opzettelijke fout" werd door de rechter aldus heel nauw toegepast. De

aanklacht werd dus door de rechtbank afgewezen maar dankzij een goede verspreiding door de media heeft het proces toch veel bijgedragen tot een betere bewustmaking betreffende de asbestgezondheidsrisico's. Luc betreurde het dat er geen vereniging bestond van en voor asbestslachtoffers. Zo'n vereniging had deze bewustwording wel kunnen versterken en ook de levensverwachtingen en de gemiddelde levensduur kunnen verlengen. Ze had de slachtoffers natuurlijk kunnen steunen in hun acties om de wet te wijzigen. Zijn eerste wens was dan ook het tot stand brengen van zo'n vereniging. Na zijn overlijden in 1999 heeft

zijn familie, en vooral zijn broer Paul, deze wens en strijd overgenomen.

In 2000 hadden ze ook al contact met de familie Jonckheere. Beide families van mesotheliomslachtoffers hebben aldus samen de vereniging van asbestslachtoffers ABEVA opgericht. Uit wat voor ons een drama was wilde Luc toch iets positiefs halen...Hij heeft dit gedaan door zijn belangrijke medewerking in de asbeststrijd. Hij heeft echt wel zijn steentje bijgedragen.

Annick Laurent-Vandenbroucke.

Tijdens haar verblijf in Israël kreeg Françoise ademhalingsproblemen en ze moest in het ziekenhuis worden opgenomen. Terug in België werd ze opnieuw in het ziekenhuis opgenomen voor een uitgebreid medisch onderzoek. Met als resultaat een brutale diagnose: een mesotheliom. Françoise wist wel onmiddellijk wat haar te wachten stond. Ze had dit meegemaakt toen ze haar Pitou, haar man verzorgde.

Ze kwam in opstand tegen deze kanker die haar trof. Ze had toch niet in de Eternit-fabriek gewerkt! Zoals veel anderen had ze alleen maar in de buurt gewoond, bij haar man geslapen en zijn kleren goed onderhouden. Hoe was dit dan toch mogelijk? Daar zij getroffen was, wat dan ook voor haar vijf jongens, haar burens en vrienden? Met haar gevoel voor rechtvaardigheid en ook met veel moed besloot ze toen ten strijde te trekken...

Mijn broer Luc stond aan het begin van dit verhaal

Toen werd vastgesteld dat hij aan een mesotheliom leed, ben ik gaan beseffen wat deze ziekte ook betekende op medisch, sociaal en menselijk vlak.

Georges Henri Beauthier was mijn buurman. Ik heb hem gevraagd contact te willen opnemen met mijn broer. Hij heeft het dossier dan ter hand genomen en heeft er ook voor willen pleiten bij de rechtbank. Hij heeft me toen op kantoor opgebeld om wat over

Getuigenis van Christine

Haar broer Bernard raadde haar aan contact op te nemen met de advocaat Meester Henri Beauthier die haar zeker goede raad kon geven en haar kon bijstaan en helpen. Hij had voor haar ook de uitspraak die we allemaal wel kennen en begrijpen: "Mevrouw, U bent de boom waardoor we het bos niet meer kunnen zien". Meer dan voldoende voor Françoise om zich in de strijd te storten, helaas wel als David tegen Goliath... Ze wist dat er zoveel andere geheimgehouden, machteloze en onschuldige slachtoffers waren en dit was voor haar de aanzet tot haar strijd tegen het asbest en tegen Eternit.

Een contact met Luc Vandenbroucke was daarna ook een aansporing om samen een vereniging van asbestslachtoffers op te richten: de Abeva.

Christine Vezsely Van Noorbeek

mijn familie te weten te komen. Hij heeft me voorgesteld U te ontmoeten met de bedoeling een vereniging voor het verdedigen van asbestslachtoffers op te richten.

Marianne Mengeot heeft me ook willen ontmoeten voor een gesprek over het asbestprobleem en ze heeft me in contact gebracht met de Franse vereniging ANDEVA.

In amper enkele weken hebben we een team bijeengekregen. Iedereen had er zijn taak rekening houdend met wat hij kon doen.

Na enkele vergaderingen hebben we geleidelijk de doelstellingen, de werk- en communicatiemethodes en de structuur voor een op te bouwen internetsite kunnen bepalen.

Op 20 december hebben ons project aan de pers kunnen voorstellen. Het kreeg een warm onthaal en als gevolg daarop kregen we heel snel contact met het kabinet van de Eerste Minister.

We werden naar het beroepsziektefonds verwezen. We werden er ontvangen door de heer Straus, algemeen directeur. Het contact werd geleidelijk in

wederzijds vertrouwen verstevigd en we begrepen daar ook hoe schadeloosstellingen moesten worden aangevraagd (met de nodige documenten, enz.).

Na enkele weken werd de wachttijd van 6 à 15 maanden al teruggebracht tot 6 weken. Het fonds had het traject voor asbestdossiers kunnen wijzigen. Het vervolg van het verhaal is u wel bekend: de oprichting van een fonds voor de vergoeding van asbestslachtoffers, het uitgeven van een wit asbestboek en het samenwerken met andere zelfde verenigingen...

Paul Vandenbroucke.

De stad Asbestos distantieert zich van haar verleden

De stad Asbestos in het zuidoosten van de provincie Québec (ongeveer 170 km ten oosten van Montréal) is er dan maandagavond toch in geslaagd haar naam te wijzigen. De nieuwe naam wordt nu: Val-des-Sources. Na een derde kiesronde hebben de inwoners deze nieuwe naam met 51.5 % stemmen verkozen. Hierdoor wordt dan eindelijk de relatie tussen de stad en het zeer giftige mineraal asbest (asbestos in het Engels) verbroken. Herhaaldelijk hebben we erop gewezen dat het inademen van asbestvezels dodelijk kan zijn. Het veroorzaakt verschillende soorten kankers die elk jaar in de wereld tienduizendtallen mensen doden. De inwoners van Asbestos vanaf 14 jaar en de eigenaars in de stad hadden tot zondagavond de gelegenheid hun stem uit te brengen voor de nieuwe naam. Er waren zes voorstellen en ze mochten er een uitkiezen: l'Azur-des-Cantons, Jeffrey-sur-le-Lac, Larocheville, Phenix, Trois-Lacs of Val-des-Sources. De stad Asbestos met haar mineraalafvalbergen. De naam Val-des-Sources werd officieel door de burgemeester van de stad, Hugues Grimard en door de gemeenteraad

goedgekeurd. De provinciale overheid moet hem voortaan ook wel overnemen.

De gemeente wilde een nieuwe naam om haar reputatie weer goed te maken en alzo de plaatselijke economie weer op gang te krijgen. Destijds was Asbestos de Canadese hoofdstad van het asbest waardoor het land een van de grootste exportlanden voor dit product kon zijn. Asbest werd veel gebruikt als isolatiemateriaal in gebouwen en ook in de automobielenindustrie en voor de spoorwegen. Vanaf de jaren 1970 daalden de fabricatie en het gebruik van asbest omdat men er eindelijk toch bewust van was geworden dat het veel kankers veroorzaakte. Het kleine wereldhoofdstadje voor dit gevaarlijk product is nu toch wel verantwoordelijk voor een derde van de longziekten van de werknemers. Ook vandaag wordt er nog asbest aangetroffen in meerdere woningen. De Canadese regering heeft wel de nodige maatregelen bekend gemaakt die in acht moeten worden genomen, als men thuis asbest ontdekt.

De kracht van een slachtoffervereniging

In 2004 werd mijn jongste broer ziek en kreeg de diagnose " mesotheliom". Ik kende deze ziekte helemaal niet ... als de artsen vroegen of hij met asbest had gewerkt, schrok ik helemaal!

Nu nog ziek worden van asbest? Hij werkte niet met asbest; Mijn zoektocht naar die ziekte ging van start. Maar ook naar vroegere overlijdens van asbest in onze gemeente en omgeving.

De verbazing was groot hoeveel slachtoffers er waren. zelfs jonge personen. De naburige Eternitfabriek van Kapelle op den Bos kwam snel in het vizier, want er waren veel arbeiders van de fabriek aan mesothelioom overleden. Hoe kwam het toch dat er zo weinig over geweten was? En dat iedereen zweeg.... Bij mijn verdere zoektocht ontdekte ik dat er in België een asbestverbod kwam in 1997, maar in Nederland reeds vele jaren eerder een asbestverbod was in diezelfde Eternit fabriek. Maakte het een verschil of de slachtoffers een Nederlands of een Belgisch paspoort droegen? Dit maakte me heel boos. Hier is iets aan de hand! Ik ontdekte ook dat er reeds een vereniging voor asbestslachtoffers was in België, maar ook in onze buurlanden.

Toen de familie Jonckheere een proces startte tegen Eternit kwam er iets meer aandacht voor de problematiek. Maar hoe kun je iets beginnen tegen zo'n mastodont? Men bleef toch liever de zwijgen ....men wist het niet....men kende de gevaren niet. Stilaan kwamen er ook andere initiatieven op gang. Zo kon Willy Vanderstappen

(pionier van asbestbestrijding in Kapelle op den Bos) samen met OVAM de eerste asbestsaneringen van de draailingen (bedrijfsafval Eternit) realiseren. De bewoners zagen meer en meer de gevaren. Ook omdat er nog steeds nieuwe slachtoffers bijkwamen.

Ook het noodlot sloeg toe bij Willy, en eind 2007 overleed hij aan mesothelioom. De leden van Abeva bleven ook niet bij pakken zitten .... na vele vergaderingen en lang aandringen bij de overheid was de oprichting van het " Asbestfonds" een feit. Eind 2008 werd de Willy Vanderstappen stichting opgericht door zijn familie en zijn vrienden. Ze willen de asbestproblematiek onder de aandacht brengen en houden, door middel van een jaarlijkse fiets- en wandeltocht te organiseren ter herdenking van alle asbestslachtoffers. De samenwerking tussen de Stichting en Abeva loopt goed en zo kunnen ze elkaar ondersteunen. De familieleden van de slachtoffers waarderen erg deze jaarlijkse herdenking. Toen de familie Jonckheere het eerste asbestproces won in België kon men in Kapelle op den Bos niet anders dan herkennen dat Eternit decennia lang had gelogen en alles had geminimaliseerd .Bedrijfswinst was bijna een eeuw lang belangrijker dan mensenlevens!

Met de documentaire " Ademloos" van Daniel Lambo in 2018 werd dit nog maar eens bevestigd! De jaarlijkse contacten tussen de familieleden zijn erg belangrijk. Ze willen dit asbestdrama niet zo maar van de kaart vegen. De onschuldige slachtoffers mogen niet vergeten worden.! Bijna twee decennia heeft het geduurd om de visie over de asbestproblematiek in de streek te veranderen. Maar een slachtoffervereniging kan zoveel mensen verbinden en dus ook zoveel bereiken! Bedankt iedereen!!!

Hilde Van denVondel

Eindelijk een vereniging om de slachtoffers van asbest te verdedigen!

De oprichting van Abeva op het einde van het jaar 2000 was een toonaangevende factor voor de kennis van de asbest gerelateerde risico's, voor de erkenning en de schadevergoeding van de

slachtoffers. Samen met Salvator Nay, regisseur met wie ik als journaliste samenwerkte, zijn we daar zeer gevoelig voor geweest. Meer dan 20 jaar geleden hebben we reeds alarm geslagen door in 1977 drie

uitzendingen over asbest te maken voor de TV-magazines À suivre en Si vous saviez op RTBF.

Artikels over deze kwestie in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk eind 1976 hadden onze aandacht getrokken. Toen we aan ons onderzoek begonnen, wisten we bijna niets over asbest, maar we hebben snel begrepen dat het overal rondom ons was, zonder dat we het wisten.

We zijn in asbest gevallen zoals Obelix in de "toverdrank" behalve dat asbest, bijgenaamd "magic mineral", niets had van een toverdrank. We zijn aan een draadje beginnen trekken en zijn niet meer gestopt het te ontrollen.

Het onderwerp leek zeer intrigerend: het geheim rond asbest, het ontbreken van gegevens over de bedrijven en over het aantal blootgestelde werknemers, de onwetendheid over de ziektes die het veroorzaakte in België.

Bij het ontdekken van de omvang van het probleem en van het lijden van de slachtoffers waren we geschokt en zelfs verontwaardigd en hebben we onze verontwaardiging willen delen.

Maar als media, zelfs televisie, als enige een situatie aan de kaak stellen, hebben ze weinig weerklank.

Tot in 1995 en de asbestverwijdering uit het Berlaymont, het symbolische gebouw van de Europese Unie, stonden we bijna helemaal alleen. De vertegenwoordigers van de werknemers gaven prioriteit aan de werkgelegenheid boven de gezondheidskwesties op het werk. De

wetenschappers en geneeskundigen, de pers, hadden niet veel belangstelling voor de beroepsgerelateerde oorzaak van de ziektes. De overheid koos veeleer de kant van de bedrijven. Des te meer daar de nummer één van asbest, Eternit, een Belgisch bedrijf was.

Begin jaren 80 was de baas van Eternit ook de verantwoordelijke van de Internationale Vereniging voor Asbest (AIA), een machtige lobby in dienst van de industriëlen.

Sinds de jaren 1960 en de ontdekking van het kankerverwekkende effect van asbest (longkanker en borstvlieskanker), heeft deze lobby onophoudelijk de toxische effecten van asbest geminimiseerd, de studies en de auteurs gekleineerd, die deze effecten bewezen, zodat preventie- en verbodsmaatregelen werden op de lange baan werden geschoven. De lange latentietijd van asbest gerelateerde ziektes, die vaak tientallen jaren na het begin van de blootstelling uitbreken, en de afwezigheid van statistieken op Belgisch niveau, hebben de industrie gediend.

Om de Belgische publieke opinie eindelijk bewust te maken van het gevaar van asbest, hebben we dus moeten wachten totdat asbest beter gewapende kaderleden raakte en hinder voor het milieu veroorzaakte omwille van de werken aan het Berlaymont.

Asbest werd pas in 1998 in België verboden, terwijl Denemarken het al in 1972 beginnen was te verbieden en het volledig bande in 1986.

Maar de slachtoffers die we hebben ontmoet, Luc Vandenbroucke in 1997 et Françoise Jonckheere in mei 2000, eisten gerechtigheid. En deze wens heeft zich pas kunnen verwezenlijken met de oprichting van Abeva, de Vereniging voor slachtoffers, op initiatief van hun families.

Eén van de grote overwinningen van Abeva was de oprichting in 2007 van het Asbestfonds, dat alle slachtoffers van beroepsgerelateerde en milieugerelateerde slachtoffers van mesothelioom schadeloos stelt. Abeva kan trots zijn op de steun die ze gebracht heeft aan de familie van Françoise Jonckheere in hun actie tegen Eternit. Ze kan ook trots zijn op de verbetering van het Asbestfonds dat

Al 20 jaar...Meerdere herinneringen dringen zich samen bij mij op, als ik terugdenk aan het nog kleine team van strijders die ervoor hebben gezorgd dat Abeva kon blijven groeien.

Ik denk aan Eric Jonckheere. Al lang geleden in Straatsburg... Met een brok in de keel vertelde hij hoe een cynische geldzucht van de Eternit directie een onvoorstelbare tragedie heeft veroorzaakt in zijn eigen familie. Ik herinner me de vele afspraken van en met deze onvermoeide globe-trotter voor zijn strijd tegen het asbest en hoe hij met enkele eerste woorden sympathie en medeleven kon krijgen en vertonen van en voor de slachtoffers die hij overal ontmoette, in Parijs, New-York, Barcelona of Turijn, in Congo, in Quebec of in Azië.

Ik herinner me ook de moedige Marie-Anne en haar verhalen uit de jaren 1970, hoe ze alarm sloeg bij de Belgische overheid maar geen gehoor kon en mocht krijgen.

sinds 2019 ook asbest gerelateerde longkankers schadeloos stelt.

Onze vreugde te hebben deelgenomen aan deze overwinningen wordt wel getemperd door veel bitterheid wanneer we denken aan de twintig jaar tussen onze eerste waarschuwingen en het asbestverbod en aan het extra aantal slachtoffers dat het gebruik van asbest heeft veroorzaakt en zal blijven veroorzaken, omdat "aanwezig asbest" er voor een groot deel nog steeds is.

De herinnering aan de gezichten en aan het leed dat ik gedurende al deze jaren heb gezien, kan niet gewist worden.

Marie-Anne Mengeot
 Journaliste

Bericht van Andeva (Frankrijk)

Ik herinner me de internationale bijeenkomsten in Brussel bij het Paleis van Justitie met een massa bordjes met als enige opschrift: "ik ben Françoise".

Ik herinner me een Franco-Belgische reis naar Quebec waar het asbest nog altijd als een wonderproduct werd geprezen. Ik denk nog aan de woorden van een priester die daar beweerde dat er in Asbestos geen sprake was van een asbestprobleem. Na deze woorden hing hij brutaal op. Het was toch maar een lastige en hinderlijke vragensteller.

In deze periode van een nooit eerder gekende gezondheids crisis over de hele wereld...

nu men meer dan ooit geneigd is zich chauvinistisch en individualistisch te gedragen...mag Abeva wel trots zijn op de strijd die ze al 20 jaar voert want deze strijd steunt op solidariteit en humanistische waarden en kan daardoor weer heel wat hoop geven aan een groot aantal mensen in de wereld.

Alain Bobbio (Andeva, Paris)

België en een lobby in het hart van asbest

De asbestcementindustrie heeft een vruchtbare bodem gevonden in België. Bruine, witte, blauwe..., alle verschillende asbestsoorten werden veelvuldig bij ons uitgebaat. We hebben moeten wachten tot

1998 voordat ons land de productie en de verkoop van deze vezels eindelijk heeft verboden. Hierdoor is de piek in het dodental jammer genoeg nog niet

bereikt en is ons België één van de slechtst gerangschikte landen.

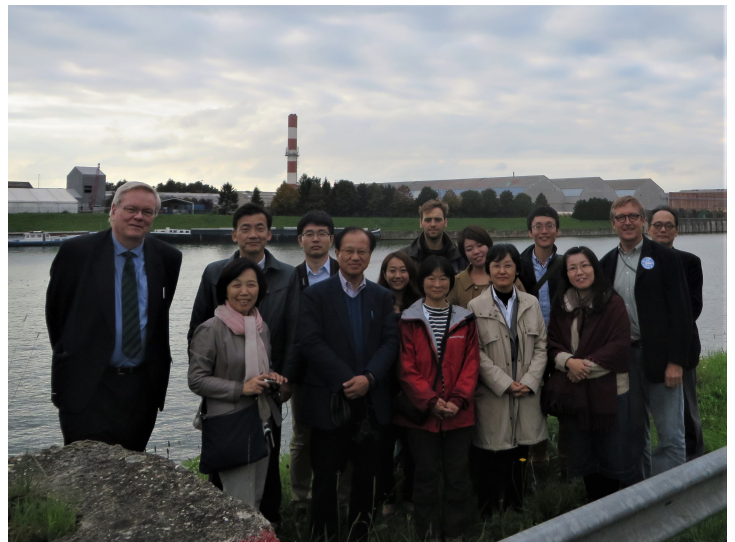
Wanneer een mesotheliom (longvlieskanker) toeslaat, is de prognose zelden optimistisch en wordt de hele entourage ook sterk getroffen. De “waarschuwing voor storm” is hevig voor het heden en voor de toekomst. Families zijn hier zelden op voorbereid, ondanks de gevaren van asbest, die sinds de jaren 60 aan de kaak worden gesteld. Wanneer het vonnis binnen is, is het somber. Rond de zieke moeten dringend multidisciplinaire voorzieningen getroffen worden, waar iedereen een belangrijke rol heeft, dokters, fysio's, psychologen, therapeuten, maat ook naasten die geïnformeerd en begeleid moeten worden. Terwijl ik meermaals deze moeilijke intieme rol heb gespeeld, word ik ook gedreven door de internationale dimensie van het asbestproblematiek. Of het nu te wijten is aan mijn beroep of omwille van mijn familiale roots, ik tracht altijd in contact te blijven met wat er zich elders afspeelt. Hoe meer de machtige lobby's hun netwerken hebben kunnen gebruiken om de productie- en verkoopsites buiten hun grenzen te ontwikkelen, hoe gruwelijker menselijke drama's zich vermenigvuldigen wanneer ze zich buiten de grenzen van de ontwikkelde landen afspelen. Mijn verblijven in Congo, Ecuador en later in India hebben mij geconfronteerd met ongelooflijke realiteiten die ondraaglijk zijn in de XXIste eeuw. Ze hebben me teruggebracht naar mijn kinderjaren in Kapelle in de jaren 60.

In twintig jaar is er te weinig vooruitgang geboekt in de behandeling van mesotheliomen. Sinds 1986 en mijn eerste onderdompeling in de afschuwen van asbest heb ik te veel levenseindes meegemaakt, ben ik getuige geweest van te veel leed bij degenen die achterblijven. Ik kan onmogelijk werkeloos toekijken en luisteren naar onvergeeflijke leugens of schaamteloze ontkenningen. Ik moet me blijven informeren, verontwaardigen, vechten en de zaak van rouwende families doorgeven. Zo heb ik het voorrecht gehad vele mooie ontmoetingen te doen, bij ons en in het buitenland. Ik heb veel weerstandsvermogen en een reële persoonlijke

ontplooiing geput uit de uitwisselingen en de contacten met activisten of mensen die zich volledig onderdompelen in hun begeleidingswerk .

Sinds de inhuldiging van hun eerste fabriek in 1906 heeft de familie Emsens (Eternit) één van de donkerste pagina's geschreven van de industriële ontwikkeling in België. Het is hoog tijd dat ons land een leiderspositie inneemt in het medische onderzoek naar asbestgerelateerde ziektes. Immunotherapie schijnt veelbelovende hoop te bieden. Ik druk de wens uit dat de aandeelhouders van Eternit het fatsoen zullen hebben aan de financiering van dit onderzoek deel te nemen. Zo zullen ze de maatschappij een beetje teruggeven van wat ze haar hebben gestolen... : menselijkheid. Laten we het medische onderzoek ondersteunen. Ondersteun Abeva!

Eric Jonckheere
Activist

20 jaar

Geschenk suggestie?

De film « **Breathless** »/ « **Ademloos** », is beschikbaar op DVD.

Het wordt u toegestuurd na ontvangst van uw overschrijving van € 14 op
IBAN B017 0001 2069 9221

Uw bijdragen... Herinnering

We moeten de asbestslachtoffers blijven ondersteunen. Een kwestie van volksgezondheid! De organisatie ABEVA verdedigt de asbestslachtoffers uit het verleden en ook die van vandaag en van morgen. Ze wil een nationale organisatie zijn, tweetalig en apolitek. Velen onder u ondersteunen al bijna twintig jaar dit ABEVA-werk. Twintig jaar verontwaardiging tegenover een in België en ook in veel andere landen sterke asbest-lobby. Wij zijn de « whistleblowers ». Onze aanwezigheid en onze acties zijn gerechtvaardigd: we blijven de macht van het geld en het winstbejag ten koste van de andere mensen aanklagen. Deze strijd is verre van afgelopen! Onze vzw krijgt geen subsidies en heeft dan ook uw hulp nodig om haar werk en haar projecten te kunnen uitvoeren. Uw bijdragen maken het mogelijk de asbestslachtoffers te helpen en schadevergoeding te krijgen en geven ook meer zichtbaarheid aan onze acties dankzij een betere informatie.

Uw bijdragen zien we graag tegemoet op onze bankrekening

IBAN BE17 0001 2069 9221

We herinneren er u ook aan dat elke bijdrage van meer dan 40 euro fiscaal in mindering mag worden gebracht. Bij aanvraag krijgt u dan ook een fiscaal attest. Het ministerie van Financiën wijst er echter wel op dat alleen giften hiervoor in aanmerking komen en niet "de bijdragen" en "de inschrijvingskosten". In ieder geval alvast bedankt voor uw ondersteuning en uw vrijgevigheid..

Andere rekening « crowdfunding Inde » :

IBAN BE82 0004 5149 3368

Uw hulp... Wees er verder ook van overtuigd dat elke andere vorm van hulp welkom zal zijn. Het is alleen dankzij het dynamisme van alle leden dat ABEVA vooruit kan komen. Bij voorbaat onze dank!

Een nuttig telefoonnummer: 0476/788 833

Version française disponible sur demande

Wat is uw mail-adres? Laat het ons weten zodat we u dit nieuwsblad per mail kunnen sturen. Het gaat sneller en is ook minder duur. Ons mailadres: abeva.be@gmail.com